
Har alltid skredsekken ferdigpakket

AKTUELT I FORENINGEN

LISBET T. KONGSVIK

lisbet.kongsvik@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Julia Fieler spesialiserer seg i anestesi ved Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN). I flere år har hun vært frivillig i Røde Kors' ressursgruppe for skred.

FRIVILLIG I VINTERFJELLET: Julia Fieler har et stort engasjement for skredredning.
Foto: privat

Fieler er også norsk delegat i MEDCOM som er den medisinske kommisjonen i den internasjonale fjellredningskommisjonen – International Commission for Alpine Rescue (ICAR).

– *Hvordan dukket din interesse for skred og fjellredning opp?*

– Jeg har alltid vært glad i å tilbringe tid i fjellet, sommer som vinter. Som oppvokst i en skifamilie så har nok interessen for snøskred kommet med ferdselen ute i vinterfjellet. Under studietiden jobbet jeg i ambulansetjenesten og akuttmedisin har alltid fattet min interesse. Det kommer godt med nå som jeg driver med skred og alpinredning på fritiden.

– *Du er frivillig som Fagleder Skred i Røde Kors. Kan du si litt om din rolle og ditt ansvar som fagleder?*

– Fagleder Skred er en funksjon som utpekes av politiet ved hver aksjon og som har en rådgivende rolle overfor oppdragsgiver. I Røde Kors er dette en egen utdanning over flere år hvor man etter endt fagkurs kan være kvalifisert til å tre inn som fagleder. Faglederen organiserer de frivilliges innsats og gjør sikkerhetsvurderinger i forkant og under aksjonen sammen med politiet.

– *Den internasjonale fjellredningskommisjonen la i fjor sitt vårmøte til Tromsø. Hva kan utenlandske fagfolk lære av UNN?*

– Kommisjonen har fattet interesse for fagmiljøet rundt aksidentell hypotermi og ECMO behandling (Extracorporeal Life Support) samt transport av hypotermie pasienter. Norge er et langstrakt land og vi møter helt andre utfordringer med transport enn det man ofte ser i Sentral-Europa og alpelandene. Det er nok ikke noe mer spesielt med metodene til UNN, men vi har et ivrig fagmiljø både innenfor basalforskning og med bred klinisk erfaring innen området som ICAR har lagt merke til.

– *Hvordan forbereder du deg mentalt og fysisk når det kommer beskjed fra Røde Kors om at savnede personer kan være tatt av et ras?*

– Ved skredulykker er tiden en kritisk faktor. Blir du totalt begravet under snømassene er det statistisk sett 50 prosent sjanse for å overleve. Ifølge forskning har man rundt 10–15 minutter på å grave frem den skredtatte da den vanligste årsaken til død er kvelning. Allikevel er det hele 24 prosent som omkommer av skadene de pådrar seg. Vi er jo frivillige og alarmen kan gå når man har helt andre ting i tankene. Noe av det farligste vi gjør er å rykke ut til skred. Vi er derfor tidlig ute med å sette på bremsen dersom oppdraget innebærer risiko for våre frivillige mannskaper.

– *Du har vært med på flere krevende søk etter snøskred, og senest i januar ledet du Røde Kors' innsats i søket etter de savnede i Tamokdalen. Hvilke refleksjoner gjør du deg etter slike hendelser?*

– Denne redningsaksjonen var spesiell fordi vi visste at vi lette etter omkomne. Vi gjør en innsats for de som er igjen; de pårørende. Skredulykker rammer ofte unge mennesker, og det er en tragedie hvis noen mister livet eller blir hardt skadd. Jeg tror kunnskap om snøskred har økt de siste årene, spesielt etter at snøskredvarslingen kom i gang på *varsom.no*. Forebygging er nok den viktigste nøkkelen til å unngå denne typen ulykker. Veldig ofte går det bra å kjøre i et skredfarlig terreng fordi snøen i de fleste tilfeller blir liggende på plass, men man får sjelden feedback på om man har vurdert riktig eller galt før det en dag plutselig ikke går bra. I Røde Kors har vi en enighet om at vi ikke dømmer de vi redder. Vi vet ikke hva som er diskutert, sagt eller gjort i forbindelse med hendelsene vi blir involvert i. Dermed skal vi heller ikke mene noe om beslutningene som er tatt i forkant av ulykker.

– *Er dere flere leger i skredgruppen?*

– I vår skredgruppe har vi flere leger, men ved skredulykker vil det som regel være helikopterlege på skadestedet som er medisinsk ansvarlig. Alle medlemmer av Røde Kors skal kunne basal førstehjelp og være i stand til å iverksette tiltak i påvente av at kvalifisert helsepersonell kommer. Det er ingen garanti for at legene i skredgruppa er tilgjengelige for å delta dersom alarmen går.

– *Står ryggsekken ferdigpakket hjemme og klar for neste redningsaksjon?*

– Skredsekken er alltid pakket. Man vet aldri når alarmen går. Noen ganger går det skred over en vei eller mot bebyggelse, og dette kan skje til alle døgnets tider. I vintersesongen går fagledere i Troms i vaktordning. I vaktukene har vi sekken ferdigpakket i bilen.

– *Hva er det mest meningsfylte ved dette frivillige arbeidet?*

– Det å kunne bidra til å hjelpe folk som kommer i vanskelige situasjoner i fjellet. Når man selv tilbringer mye tid i fjellet handler det om å hjelpe andre som kanskje er uheldige når de er ute. Det kan jo like gjerne være en selv som faller og brenner en fot eller blir utsatt for en ulykke. Mange av de frivillige tilbringer mye av sin fritid på tur og er kanskje allerede i området og kan komme raskt til. Dette er styrken i frivilligheten.

– *Påskan er rett rundt hjørnet og mange drar til fjells. Opplever du at folk er blitt flinkere til å ta hensyn til vær- og føreforhold?*

– Jeg opplever at informasjon om vær- og skredforhold er mer tilgjengelig nå enn tidligere, på nett og gjennom app-er. Stadig flere bruker fjellet og toppturisme har blitt populært. Utstyr og teknologi har gjort at flere kan ferdes i brattere terreng enn tidligere. Det er jo flott at folk kan bruke naturen, og helsemessig må man jo kunne anse det som positivt at folk kommer seg ut. Samtidig må man ha respekt for de farene som lurar i fjellsidene. Hvis man planlegger turen, og velger tur etter evne, har man kommet langt. I tillegg er det viktig å ha med seg nødvendig utstyr i sekken og være kjent med hvordan dette fungerer. Vindsekk kan være en kjekk liten sak å ha i sekken hvis man vil søke le for å spise matpakken sin, eller hvis noen i turfølget skader seg. *Varsom.no* varsler skredfaren i bestemte regioner i hele landet og det kan være nyttig å sette seg inn i skredproblemene der man er på tur. Det viktigste er at folk kommer seg ut og koser seg i påskan!

Publisert: 8. april 2019. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 20. juni 2026.